

MUHANDISLIK

& IQTISODIYOT

№2

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

2026 fevral

Milliy nashrlar

OAK: <https://oak.uz/pages/4802>

05.00.00 - Texnika fanlari

08.00.00 - Iqtisodiyot fanlar

Google Scholar

OPEN ACCESS

ULRICHSWEB™
GLOBAL SERIALS DIRECTORY

Academic Resource Index
ResearchBib

ISSN INTERNATIONAL STANDARD SERIAL NUMBER INTERNATIONAL CENTRE

CYBERLENINKA

OpenAIRE

ROAD

INDEX COPERNICUS INTERNATIONAL

BASE

Crossref

НАУЧНАЯ ЭЛЕКТРОННАЯ БИБЛИОТЕКА LIBRARY.RU

ISSN: 3060-463X

РЭУ.РФ
РОССИЙСКИЙ ЭКОНОМИЧЕСКИЙ УНИВЕРСИТЕТ
ИМЕНИ Г.В. ПЛЕХАНОВА
ТАШКЕНТСКИЙ ФИЛИАЛ

muhandislik **& iqtisodiyot**

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

Elektron nashr, 484 sahifa.
2026-yil, fevral

Bosh muharrir:

Zokirova Nodira Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori, DSc, professor

Bosh muharrir o'rinbosari:

Shakarov Zafar G'afforovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori, PhD, dotsent

Tahrir hay'ati:

Abduraxmanov Kalendar Xodjayevich, O'z FA akademigi, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Sharipov Kongratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori, professor

Maxkamov Baxtiyor Shuxratovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Shaumarov Said Sanatovich, texnika fanlari doktori, professor

Turayev Bahodir Xatamovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Nasimov Dilmurod Abdulloyevich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Allayeva Gulchexra Jalgasovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Arabov Nurali Uralovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Maxmudov Odiljon Xolmirzayevich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Xamrayeva Sayyora Nasimovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Bobonazarova Jamila Xolmurodovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Irmatova Aziza Baxromovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Bo'taboyev Mahammadjon To'ychiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Shamshiyeva Nargizaxon Nosirxuja kizi, iqtisodiyot fanlari doktori, professor,

Xolmuxamedov Muhsinjon Murodullayevich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Xodjayeva Nodiraxon Abdurashidovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Amanov Otabek Amankulovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Qurbonov Samandar Pulatovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Zikriyoyev Aziz Sadulloyevich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Tabayev Azamat Zaripbayevich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sxay Lana Aleksandrovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Ismoilova Gulnora Fayzullayevna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Djumaniyazov Umrbek Ilxamovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Kasimova Nargiza Sabitdjanovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Kalanova Moxigul Baxritdinovna, dotsent

Ashurzoda Luiza Muxtarovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sharipov Sardor Begmaxmat o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sharipov Botirali Roxataliyevich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor

Tursunov Ulug'bek Sativoldiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Bauyetdinov Majit Janizaqovich, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti dotsenti, PhD

Botirov Bozorbek Musurmon o'g'li, Texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sultonov Shavkatjon Abdullayevich, Kimyo fanlari doktori, (DSc)

Jo'raeva Malohat Muhammadovna, filologiya fanlari doktori (DSc), professor.

Yusupov Maxamadamin Abduxamidovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi (DSc), professor

Kalonova Moxigul Baxritdinovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent

Mirzayev Kulmamat Djanzakovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi (DSc), professor.

Karimova Nilufar Sadirdin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Norboyev Odil Abrayevich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Nasimov Dilmurod Abdulloyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

Mirzayev Kulmamat Djanzakovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

Karimova Nilufar Sadirdin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

muhandislik & iqtisodiyot

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

- 05.01.00 – Axborot texnologiyalari, boshqaruv va kompyuter grafikasi
- 05.01.01 – Muhandislik geometriyasi va kompyuter grafikasi. Audio va video texnologiyalari
- 05.01.02 – Tizimli tahlil, boshqaruv va axborotni qayta ishlash
- 05.01.03 – Informatikaning nazariy asoslari
- 05.01.04 – Hisoblash mashinalari, majmualari va kompyuter tarmoqlarining matematik va dasturiy ta'minoti
- 05.01.05 – Axborotlarni himoyalash usullari va tizimlari. Axborot xavfsizligi
- 05.01.06 – Hisoblash texnikasi va boshqaruv tizimlarining elementlari va qurilmalari
- 05.01.07 – Matematik modellashtirish
- 05.01.11 – Raqamli texnologiyalar va sun'iy intellekt
- 05.02.00 – Mashinasozlik va mashinashunoslik
- 05.02.08 – Yer usti majmualari va uchish apparatlari
- 05.03.02 – Metrologiya va metrologiya ta'minoti
- 05.04.01 – Telekommunikatsiya va kompyuter tizimlari, telekommunikatsiya tarmoqlari va qurilmalari. Axborotlarni taqsimlash
- 05.05.03 – Yorug'lik texnikasi. Maxsus yoritish texnologiyasi
- 05.05.05 – Issiqlik texnikasining nazariy asoslari
- 05.05.06 – Qayta tiklanadigan energiya turlari asosidagi energiya qurilmalari
- 05.06.01 – To'qimachilik va yengil sanoat ishlab chiqarishlari materialshunosligi
- 05.08.03 – Temir yo'l transportini ishlatish
- 05.09.01 – Qurilish konstruksiyalari, bino va inshootlar
- 05.09.04 – Suv ta'minoti. Kanalizatsiya. Suv havzalarini muhofazalovchi qurilish tizimlari
- 10.00.06 – Qiyosiy adabiyotshunoslik, chog'ishtirma tilshunoslik va tarjimashunoslik
- 10.00.04 – Yevropa, Amerika va Avstraliya xalqlari tili va adabiyoti
- 08.00.01 – Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 – Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 – Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 – Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 – Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 – Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 – Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 – Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 – Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 – Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 – Marketing
- 08.00.12 – Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 – Menejment
- 08.00.14 – Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 – Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 – Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 – Turizm va mehmonxona faoliyati

Ma'lumot uchun, OAK
Rayosatining 2024-yil 28-avgustdagi 360/5-son qarori bilan "Dissertatsiyalar asosiy ilmiy natijalarini chop etishga tavsiya etilgan milliy ilmiy nashrlar ro'yxati"ga texnika va iqtisodiyot fanlari bo'yicha "Muhandislik va iqtisodiyot" jurnali ro'yxatga kiritilgan.

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz:

1. Toshkent shahridagi G.V.Plexanov nomidagi Rossiya iqtisodiyot universiteti
2. Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti
3. Toshkent irrigatsiya va qishloq xo'jaligini mexanizatsiyalash muhandislari instituti" milliy tadqiqot universiteti
4. Islom Karimov nomidagi Toshkent davlat texnika universiteti
5. Muhammad al-Xorazmiy nomidagi Toshkent axborot texnologiyalari universiteti
6. Toshkent davlat transport universiteti
7. Toshkent arxitektura-qurilish universiteti
8. Toshkent kimyo-texnologiya universiteti
9. Jizzax politexnika instituti

MUNDARIJA

RIVOJLANGAN MAMLAKATLAR BANKLARIDA RISK-MENEJMENTNING TASHKILYI MODELLARI.....	26
Madaminov Bekzod Allayarovich	
“HUDUDGAZTA‘MINOT” AJ DA AMALGA OSHIRILGAN LOYIHALAR SAMARASI	32
Shukurillaev Jahongir Botir o‘g‘li	
HARBIY XIZMATCHI AYOLLARNING MAXSUS KIYIM SIFATIGA QO‘YILADIGAN DASTLABKI TALABLARNI SHAKLLANTIRISH	37
Abduraxmanova N.D., Mirtolipova N.X., Nasirullayeva G.S.	
СОВРЕМЕННОЕ СОСТОЯНИЕ ПРОБЛЕМЫ НЕСПЕЦИФИЧЕСКОГО ЯЗВЕННОГО КОЛИТА У ДЕТЕЙ	42
Закирова Бахора Исламовна, Каримов Достон Рустам угли	
ОЦЕНКА ВОЗДЕЙСТВИЯ ФИСКАЛЬНЫХ И КРЕДИТНЫХ ИНСТРУМЕНТОВ НА РЫНКИ ВЫСОКОЛИКВИДНОЙ ПРОДУКЦИИ И ЕСТЕСТВЕННЫХ МОНОПОЛИЙ В РЕСПУБЛИКЕ УЗБЕКИСТАН.....	48
Бекзод Умматов	
ТРАНСФОРМАЦИЯ СИСТЕМ БУХГАЛТЕРСКОГО УЧЕТА В УСЛОВИЯХ ЦИФРОВИЗАЦИИ: СРАВНИТЕЛЬНЫЙ ЭКОНОМИКО-СТАТИСТИЧЕСКИЙ АНАЛИЗ ЭФФЕКТИВНОСТИ ИСКУССТВЕННОГО ИНТЕЛЛЕКТА.....	55
Вахидов Азизжон Саиджонович	
SUG‘URTA FAOLIYATIDAGI MOLIYAVIY RISKLAR: BAHOLASH VA MINIMALLASHTIRISH STRATEGIYALARI	58
Xalikulova Shirin Utkir qizi	
“ANDIJONDONMAHSULOT” AJ MISOLIDA XARAJATLARNING STRATEGIK BOSHQARUV HISOBİ: AMALIY TAHLIL VA TAKOMILLASHTIRISH TAVSIYALARI	62
Xayitboyeva Laylo Oybekovna	
XORIJYIY MAMLAKATLARNING NORASMIY IQTISODIYOT DARAJASINI PASAYTIRISHDAGI TAJRIBASI	66
Alimardonov G‘ayratjon Nuraliyevich	
XO‘JALIK YURITUVCHI SUBYEKTLARDA BARQARORLIK HISOBOTLARI AUDITINI SHAKLLANTIRISH	72
Xolikov Ravshan Anvar o‘g‘li	
PUL - KREDIT SIYOSATINING TRANSMISSION MEXANIZMINI RIVOJLANTIRISH	76
Obidova Zilola Ikromjon qizi	
HOMILADORLIK DAVRIDA AYOLLARDA UCHRAYDIGAN GESTOZLI KATARAL GINGIVITNI KOMPLEKS DAVOLASHNI OPTIMALLASHTIRISH	81
Nomurodova Farangiz Lazizovna	
AGRAR KORXONALARDA INNOVATSION TEXNOLOGIYALARNI JORIY ETISHDA INVESTITSIYA MEXANIZMLARINING IQTISODIY SAMARADORLIGI VA RIVOJLANTIRISH YO‘NALISHLARI	87
Egamberdiyev Abdujabbor Xusanovich	
YOSHLAR TADBIRKORLIGI VA KICHIK BIZNES IQTISODIYOTINI TA‘MINLASHDA INFRATUZILMALARDAN FOYDALANISH IMKONIYATLARI	92
Mirzatov Baxtiyor Toxirovich	
KICHIK BIZNES SUBYEKTLARI FAOLIYATINI BAHOLASH METODOLOGIYASINING MAZMUNI VA TAMOIYILLARI	96
Mavrulov Ravshan Nematjonovich	

УПРАВЛЕНИЕ ИНФОРМАЦИОННЫМИ КОММУНИКАЦИЯМИ В ПРОЕКТАХ	101
Носирова Гулираъно Абдулазиз кизи	
DAVLAT BUDJETI JARAYONIDA MONITORING VA MOLIYAVIY NAZORATNI TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI	107
Yax'yayeva Dilfuza Bagdatovna	
XIZMAT KO'RSATISH SOHASIDA KICHIK KORXONALAR RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISH MEKANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH	111
Axmedov Sanjar Temur o'g'li	
RAQAMLI MOLIYA TEXNOLOGIYALARI EVOLYUTSIYASINING ISTIQBOLLI YO'NALISHLARI VA YUZAGA KELISHI MUMKIN BO'LGAN XATARLAR TAHLILI	117
Ko'chimov Jahongir Shuxrat o'g'li	
GAZ VA GAZ KONDENSATINI YIG'ISH VA TAYYORLASH TIZIMLARI UCHUN ZAMONAVIY LOYIHALASH USULLARI TAHLILI	123
Abdirazakov Akmal Ibragimovich Namozov Og'abek Maxmud o'g'li	
AGILE PROJECT MANAGEMENT IN THE DIGITAL ERA: STRATEGIES, FRAMEWORKS, AND BEST PRACTICES FOR SUCCESS	128
Utkirova Maftuna Murodjon qizi	
O'ZBEKISTON EKSPORTYOR KORXONALARINING YANGI BOZORLARGA CHIQUISHIDA FAOL MARKETING VOSITALARIDAN FOYDALANISH HOLATI VA MUAMMOLARI	134
Baqoyev Sunnatillo Burxon o'g'li	
TADBIRKORLIK FAOLIYATIGA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARNI JORIY ETISHNING ILMIIY-NAZARIY ASOSLARI	139
Salaydinov Shodiyor Nizom o'g'li	
TO'QIMACHILIK SANOATIDA INVESTITSION LOYIHALARNI BOSHQARISH METODOLOGIYASINI TAKOMILLASHTIRISHNING TASHKILIIY-IQTISODIY JIHA TLARI	144
Qurbonov Jasurbek Pozilovich	
OPTIMIZATION OF ROADSIDE AUTO CAMPING SITES (REST AREAS) ON HIGHWAYS USING ARTIFICIAL INTELLIGENCE: INFRASTRUCTURE GAPS AND CORRIDOR-BASED EVIDENCE FROM UZBEKISTAN	150
Akramov Akbarjon Akmal ugli	
QURILISH KORXONALARIDA INNOVATSION MARKETING YONDASHUVLARINING AHAMIYATI	156
Aminov Abbas Mo'minboy o'g'li	
XIZMAT KO'RSATISH SOHASIDA AHOLI ISH BILAN BANDLIGI SAMARADORLIGINI IFODALOVCHI KO'RSATKICHLAR	160
Abdusaidov Akmal Abduvaliyevich	
MINTAQADA XUSUSIY TIBBIYOT MUASSASALARIDA MARKETING STRATEGIYASI	165
Yakubov Temur G'anibekovich	
AHOLI DEMOGRAFIK JARAYONLARINI IFODALOVCHI STATISTIK KO'RSATKICHLAR TIZIMI	169
Siroj Zarina Rustambekovna	
AXBOROT MAHSULOTLARI BIZNESINING YAIM VA BANDLIKKA TA'SIRI: EKONOMETRIK TAHLIL	176
Abdullayev Abdulla Fayzulla o'g'li	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA SOG'LIQNI SAQLASH TIZIMINI IQTISODIY SAMARADORLIGINI OSHIRISHNING KONSEPTUAL ASOSLARI	181
Ziyodullayev Qahramon	
ЭНЕРГОЭФФЕКТИВНОСТЬ: ПОЛЬЗА ДЛЯ ЭКОНОМИКИ И ЭКОЛОГИИ	185
Хамдамова Гавхар Абсаматовна	
O'ZBEKISTONDA EKSPORTNI RAG'BATLANTIRISHNING MOLIYAVIY VOSITALARI VA ULARNI TAKOMILLASHTIRISHNING ASOSIY YO'NALISHLARI	191
Mamatov Baxodir Quldoshovich	

KO'P QIRRALI VALLARNING SHAKLLANTIRISH METODLARI VA USULLARINI TAHLIL QILISH	197
<i>Xasanov Bobirmirzo Maxmudali o'g'li, Valixonov Dostonbek Azim o'g'li, Alibekov Rasulbek Qanotbek o'g'li</i>	
MINTAQA SANOATINING TARKIBIY TRANSFORMATSIYASI VA UNNING IQTISODIY O'SISHGA TA'SIRINI EKONOMETRIK MODELASHTIRISH	205
<i>Abdinazarov Xusan Shaymanovich</i>	
RAQAMLI TRANSFORMATSIYA SHAROITIDA SUG'URTA BOZORINING RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISH	209
<i>Nomozova Qumri Isoyevna</i>	
XALQARO STANDARTLAR TALABLARI ASOSIDA AUDITORLIK TEKSHIRUVINI TASHKIL ETISHNING ILMIY-NAZARIY ASOSLARI	216
<i>Akromov Shohrux Shuhrat o'g'li</i>	
QASHQADARYO VILOYATIDA XIZMATLAR SOHASINING RIVOJLANISHNI TARTIBGA SOLISH TIZIMI	221
<i>Achilova Firuza Kurbanovna</i>	
BANK MENEJMENTIDA INKLYUZIV MOLIYALASHTIRISHNING NAZARIY ASOSLARI, TAMOYILLARI VA STRATEGIK AHAMIYATI	225
<i>Rajabov Oybek Panjievich</i>	
MINTAQADA OLIY TA'LIM TIZIMINING ISHSIZLIK DARAJASIGA TA'SIRINI EKONOMETRIK MODELASHTIRISH	229
<i>Rustamov Jasurbek Ravshanbek o'g'li</i>	
MAISHIY XIZMATLAR SOHASIDA INNOVATSION KLASTER MODELINI JORIY ETISHNING USTUVOR YO'NALISHLARI	235
<i>Normurodova Zebo Eshmaxmatovna</i>	
RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA INVESTITSIYA FAOLIYATINI BOSHQARISH	240
<i>Xatamov Nurbek Ochildiyevich, Sharifi Abdul Fatah</i>	
MOLIYAVIY REJALASHTIRISHNING AMALDAGI MUAMMOLARI VA ULARNI YECHIMI YUZASIDAN TAKLIFLAR	245
<i>Pardayev Jamshid Muzaffarovich</i>	
TIJORAT BANKLARI LIKVIDLIK RISKLARINI BAHOLASH METODOLOGIYASINI TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI	251
<i>Sulaymanov Samandarboy Adhambek o'g'li</i>	
O'ZBEKISTON TIJORAT BANKLARIDA RISKLARNI BOSHQARISH AMALIYOTINI TAKOMILLASHTIRISH	257
<i>Karimov Shohrux Boydulla o'g'li</i>	
"O'ZBEKISTON TEMIR YO'LLARI" AKSIYADORLIK JAMIYATINING HISOBOTLARINI XALQARO STANDARTLARGA TRANSFORMATSIYA QILISH	262
<i>Astanov Zafar Murodillayevich</i>	
QARAMA-QARSHI AYLANUVCHI IKKI ROTORLI SHAMOL TURBINASINING MATEMATIK MODEL	266
<i>Pirmatov Nurali Berdiyevich, Bekishev Allabergen Yergashevich, Saodullayev Abror Saypullayevich, Qurbonov Najmiddin Abduxamidovich</i>	
YASHIL IQTISODIYOT SHAROITIDA KICHIK VA O'RTA BIZNESNI BARQAROR RIVOJLANTIRISHNING INSTITUTIONAL VA INVESTITSION MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH	272
<i>Norboev Sarvar Azodovich</i>	
O'ZBEKISTONDA TRANSPORT SOHASIDA FAOLIYAT YURITAYOTGAN TADBIRKORLIK SUBYEKTLARINING IQTISODIY AHAMIYATI	277
<i>Jaloliddinov Anvar Jaloliddin o'g'li</i>	
ANALYSIS OF UZBEKISTAN'S MAIN ECONOMIC INDICATORS AND GDP GROWTH	283
<i>B.Beknazarov</i>	

SOTISH JARAYONIDA INNOVATSION TEXNOLOGIYALAR VA MARKETING TADQIQOTLARINING INTEGRATSIIYASI	288
Abdusalilova Laylo Tohtasinovna	
ПРИМЕНЕНИЕ ИСКУССТВЕННОГО ИНТЕЛЛЕКТА В АУДИТЕ ФИНАНСОВОЙ ОТЧЕТНОСТИ: ГЛОБАЛЬНЫЙ И УЗБЕКСКИЙ КОНТЕКСТ	294
Мегноров Алмардон Абдирахмонович	
RISK MANAGEMENT STRATEGIES IN UNCERTAIN ECONOMIC ENVIRONMENTS: A GLOBAL COMPARATIVE STUDY	302
Nigmatova Malika	
OLIY TA'LIM MUASSASALARIDA MOLIVAVIY BARQARORLIKNI TA'MINLASHNING NAZARIY ASOSLARI.....	307
Hamrayev Maqsudjon Saidaxmadovich	
BARQAROR RIVOJLANISHNI TA'MINLASHDA AHOLI BANDLIGINI OSHIRISH MASALALARI	311
Mamajonova Gulbaxor Toxirjon qizi	
АВТОМАТИЗАЦИЯ АУДИТОРСКИХ ПРОЦЕДУР НА ОСНОВЕ ЦИФРОВЫХ ТЕХНОЛОГИЙ И МЕЖДУНАРОДНЫХ СТАНДАРТОВ: ВЛИЯНИЕ НА КАЧЕСТВО АУДИТОРСКИХ ЗАКЛЮЧЕНИЙ	316
Киличева Ф.Б.	
MAISHIY TEXNIKA EKSPORTIDA YASHIL IQTISODIY SAMARADORLIKNI BAHOLASHNING NAZARIY-METODOLOGIK ASOSLARI	320
Kushmanova Mahbuba	
GAZ TA'MINOTIDA YO'QOTISHLARNI KAMAYTIRISHNING IQTISODIY ASOSLARI	324
Xamidov Xayriddin Faxritdinovich	
DAVLAT AKTIVLARINI XUSUSIYLASHTIRISHNING MINTAQA IQTISODIY RIVOJLANISHIGA TA'SIRINI BAHOLASH (QASHQADARYO VILOYATI MISOLIDA).....	329
Sharapov Farrux Shomuratovich	
КРИТЕРИИ ОТБРАКОВКИ ЭКСТРУЗИОННЫХ АЛЮМИНИЕВЫХ ПРОФИЛЕЙ ГРУППЫ ALMGS1 ПО МАКРОСТРУКТУРНЫМ ПРИЗНАКАМ В ПРОИЗВОДСТВЕННЫХ УСЛОВИЯХ	333
Ибрахимов Фаррухжон Фарходович	
AKSIYADORLIK JAMIYATLARIDA DEBITORLIK QARZLARI VA FAKTORING OPERATSIYALARI HISOBINI TAKOMILLASHTIRISH	336
G'oziyeva Mokhira Rustamovna	
KULTIVATOR YUMSHATKICH PANJALARI O'TMASLANISH DARAJASINING ISH KO'RSATKICHLARIGA TA'SIRI	345
Quvondiqov Yoqub Tursunbaevich, Nuraliyev To'liqin Alimardanovich	
SANOAT KORXONALARINI BOSHQARISHDA INNOVATSION STRATEGIYANI RIVOJLANTIRISH BO'YICHA XORIJIY TAJRIBALAR	352
To'g'onov Ibroximxo'ja	
TMK KORXONASI SHAROITIDA R6AM5 MARKALI TEZKESAR PO'LATDAN TAYYORLANGAN PARMA UCHUN TERMIK ISHLOV BERISH REJIMI	358
Djalalova Sevara Toxtamuratovna	
РОЛЬ ЦИФРОВЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В РАЗВИТИИ ИНКЛЮЗИВНОГО ОБРАЗОВАНИЯ	362
Шоев Алим Халмуратович	
TRANSFORMATSIYA VA XUSUSIYLASHTIRISH OMILLARINING BANK SAMARADORLIGI KO'RSATKICHLARIGA TA'SIRI	367
Umirzoqova Aziza Olim qizi	
SANOAT KORXONALARIDA INNOVATSION BOSHQARUV SAMARADORLIGINI OSHIRISH	372
Ismatov Raxmatilla Oltinovich	
RAQAMLI TO'LOV TIZIMLARI TADBIRKORLIK SAMARADORLIGINI OSHIRISH OMILI SIFATIDA.....	376
Yoqubjonov Ibrohim G'olibjon o'g'li	

BANK TIZIMIDAGI AKTIVLARINING UNUMDORLIGINI OSHIRISH BO'YICHA STRATEGIK YONDASHUVLAR	379
Sadikov Q.M.	
СЦЕНАРНОЕ МОДЕЛИРОВАНИЕ ПОВЫШЕНИЯ ЭНЕРГОЭФФЕКТИВНОСТИ ОТРАСЛЕЙ ЭКОНОМИКИ УЗБЕКИСТАНА В УСЛОВИЯХ НЕОПРЕДЕЛЁННОСТИ И СТРУКТУРНЫХ ПРЕОБРАЗОВАНИЙ	383
Муслимова Ф.С., Хашимова Н.А.	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA TIBBIY XIZMATLARNI TAQDIM QILISHNING INNOVATSION YONDASHUVLARI	390
S.M. Raximova	
YANGI O'ZBEKISTONDA OLIY TA'LIM MUASSASALARI AXBOROT-RESURS MARKAZLARI FAOLIYATINI STRATEGIK BOSHQARISH MODELI	395
Qurbanova Muazzam Fazliddinova	
IQTISODIYOTNING TRANSFORMATSIYALASHUVI JARAYONIDA INVESTITSION KREDITLASHNING TAHLILI	399
Tuxsanov Eldor Dilmurod o'g'li	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA EKSPORTNI RAG'BATLANTIRISH MASALALARI	404
Abdug'aniyev Murodjon Shavkat o'g'li	
XO'JALIK YURITUVCHI SUBYEKTLARNING INNOVATSION FAOLIYATINI INVESTITSIYALAR YORDAMIDA QO'LLAB-QUVVATLASH	408
Baxriddinov Nodirbek Zamirdinovich	
FRANSUZ TILIDA FE'L SEMANTIKASINING KO'PMA'NOLILIK VA BIRMA'NOLILIK ASPEKTLARI	412
Jo'rayeva Malohat Muhammadovna, Bekmetova Munisa Karimbayevna	
QORAQALPOG'ISTON RESPUBLIKASIDA ASOSIY KAPITALGA KIRITILGAN INVESTISIYALARDA CHET-EL INVESTISIYASI VA KREDITLARINI ROLI	418
Sultanov Anvar Abdullaevich	
INSON QON TOMIRLARINING TARMOQLANISHINI L-SISTEMALAR ASOSIDA HOSIL QILISH ALGORITMNI ISHLAB CHIQUISH	423
Boliyeva Dilrabo Nurbek qizi	
YASHIL IQTISODIYOT LOYIHALARINI MOLIYALASHTIRISHDA DAVLAT-XUSUSIY SHERIKLIK (DXSH)NING AHAMIYATI	429
Ergashev Axmadjon Maxmudjon o'g'li	
NAMANGAN VILOYATIDA TURIZM SOHASINI RIVOJLANTIRISHNING STRATEGIK YO'NALISHLARI	434
Otaylor Usmonaliyev	
TIJORAT BANKLARIDA VALYUTA ARBITRAJI VA UNING MOHIYATI	440
Yaxyayev Ziyodilla Lutfullayevich	
TIJORAT BANKLARI TOMONIDAN ALOQA SOHASINI MOLIYALASHTIRISHNING NAZARIY JIHATLARI	443
Mirzaraximova Aziza Azimdjanovna	
DON VA UN MAHSULOTLARINI QAYTA ISHLASH KORXONALARIDA MARKETING FAOLIYATINI BOSHQARISH XUSUSIYATLARI	450
Boyjigitov Sanjarbek Komiljon o'g'li	
SURXONDARYO VILOYATIDA TUXUM ISHLAB CHIQUARISHNING JORIY HOLATI TAHLILI	454
Ismoilov Zuhridin Sayitqulovich	
ZAMONAVIY TURAR-JOY ME'MORCHILIGIDA MILLIYLIK VA AN'ANAVIYLIKNING O'RNI VA AHAMIYATI	459
Toshniyozov Otabek Hakimovich	
MARKAZIY QIZILQUM FOSFORIT RUDALARIDAN QIMMATBAHO KOMPONENTLARNI KOMPLEKS AJRATISH TEXNOLOGIYASI	464
Eshonqulov Uchqun Xudaynazar o'g'li, Ruzibayeva Dildora Akramovna, Xushvaqtova Dilshoda Shavkat qizi	

BANKLARDA CHAKANA KREDITLASH JARAYONLARINI RAQAMLASHTIRISH TARTIBI470
Axmedova Dilrabo Kurbondurdi qizi

TADBIRKORLIK VA KICHIK BIZNESNI QO‘LLAB-QUVVATLASHNING XALQARO MODELLARI
HAMDA ULARNING AMALIY AHAMIYATI476
Nodirbek Shavkatovich Mirzaaxmedov

MUNDARIJA • СОДЕРЖАНИЕ • CONTENTS

TADBIRKORLIK VA KICHIK BIZNESNI QO‘LLAB-QUVVATLASHNING XALQARO MODELLARI HAMDA ULARNING AMALIY AHAMIYATI

Nodirbek Shavkatovich Mirzaaxmedov

Oriental universiteti dotsenti, i.f.f.d. (PhD)

mirzaakhmedov.n@gmail.com,

Annotatsiya. Ushbu maqolada globallashtirish va iqtisodiy rivojlanish sharoitida kichik biznes hamda tadbirkorlikni rivojlantirishning dolzarbligi yoritilgan. Tadbirkorlik faoliyatini davlat tomonidan tartibga solishning ahamiyati va samaradorligi xorijiy ilmiy manbalar asosida tahlil qilingan. Tadqiqotning asosiy maqsadi kichik biznes va tadbirkorlikni rivojlantirish hamda tartibga solish sohasida ilg‘or xalqaro tajribalarni o‘rganish va ularni milliy amaliyotda qo‘llash imkoniyatlarini aniqlashdan iborat. Tadqiqot jarayonida qiyosiy tahlil metodidan foydalanilgan bo‘lib, ilmiy ish asosan ikkilamchi ma‘lumotlar asosida olib borilgan. Ma‘lumotlar xalqaro ilmiy bazalar, nufuzli ilmiy jurnallar, maqolalar, rasmiy veb-saytlar hamda normativ-huquqiy hujjatlar asosida shakllantirilgan. Rivojlangan davlatlarda tadbirkorlikni qo‘llab-quvvatlash mexanizmlari va yaratilgan institutsional shart-sharoitlar o‘rganilib, ular O‘zbekistonda amalga oshirilayotgan tartibga solish amaliyoti bilan qiyosiy tahlil qilingan. Maqola yakunida muallifning ilmiy xulosalari hamda ushbu yo‘nalishda kelgusida olib boriladigan tadqiqotlar uchun amaliy tavsiyalar keltirilgan.

Kalit so‘zlar: tadbirkorlik, kichik biznes, davlat tomonidan tartibga solish, xalqaro tajriba, qo‘llab-quvvatlash mexanizmlari, qiyosiy tahlil, iqtisodiy rivojlanish, biznes muhiti, institutsional rivojlanish, O‘zbekiston tajribasi.

Abstract. This article examines the importance of developing entrepreneurship and small business in the context of globalization and economic development. The study analyzes foreign scientific sources to assess the role and effectiveness of public policy measures in supporting entrepreneurial activity. The main objective of the research is to explore advanced international practices in regulating and promoting entrepreneurship and small business and to identify opportunities for their application in national practice. The comparative analysis method was applied, and the study was primarily based on secondary data sources. The data were collected from internationally recognized academic databases, reputable scientific journals, scholarly articles, official websites, and regulatory documents. The support mechanisms and institutional conditions created for entrepreneurship in developed countries were analyzed and compared with the regulatory practices implemented in Uzbekistan. The article concludes with the author’s scientific findings and practical recommendations for further research in this field.

Keywords: entrepreneurship; small business; public regulation; international experience; support mechanisms; comparative analysis; economic development; business environment; institutional development; Uzbekistan experience.

Аннотация. В данной статье рассматривается актуальность развития предпринимательства и малого бизнеса в условиях глобализации и экономического развития. На основе зарубежных научных источников проведён анализ роли и эффективности государственного регулирования предпринимательской деятельности. Основной целью исследования является изучение передового международного опыта регулирования и развития предпринимательства и малого бизнеса, а также определение возможностей его применения в национальной практике. В ходе исследования использован метод сравнительного анализа, при этом работа основана преимущественно на вторичных источниках данных. Информация сформирована на основе международных научных баз данных, авторитетных журналов, научных статей, официальных веб-сайтов и нормативно-правовых документов. Проанализированы механизмы поддержки предпринимательства и созданные институциональные условия в развитых странах, а также проведено их сопоставление с практикой регулирования в Узбекистане. В завершение статьи представлены научные выводы автора и практические рекомендации для дальнейших исследований в данном направлении.

Ключевые слова: предпринимательство; малый бизнес; государственное регулирование; международный опыт; механизмы поддержки; сравнительный анализ; экономическое развитие; бизнес-среда; институциональное развитие; опыт Узбекистана.

KIRISH

Bugungi kunda tadbirkorlik va kichik biznesning rivojlanishi jahon iqtisodiyotida barqaror iqtisodiy o'sishni ta'minlash, bandlik darajasini oshirish hamda raqobatbardosh iqtisodiy muhitni shakllantirishning muhim omillaridan biri sifatida e'tirof etilmoqda. Rivojlangan davlatlar tajribasi shuni ko'rsatadiki, tadbirkorlik va kichik biznes subyektlari iqtisodiyotning yetakchi bo'g'inlaridan biri hisoblanib, ayrim mamlakatlarda ularning yalpi ichki mahsulotdagi ulushi 60–70 foizni tashkil etadi. Bu esa mazkur sohaning iqtisodiy taraqqiyotdagi muhim o'rnini va strategik ahamiyatini yaqqol namoyon etadi.

Jahon iqtisodiy integratsiyasi sharoitida iqtisodiyotda chuqur tarkibiy o'zgarishlarni amalga oshirish, tizimli islohotlarni izchil davom ettirish va barqaror iqtisodiy rivojlanishni ta'minlashda tadbirkorlik va kichik biznesni qo'llab-quvvatlashning samarali xalqaro modellari alohida ahamiyat kasb etmoqda. Statistik ma'lumotlarga ko'ra, Xitoyda ish bilan band aholining 81,4 foizi va yalpi ichki mahsulotning 54,3 foizi, Yaponiyada mos ravishda 70,8 foiz va 67,0 foiz, AQShda esa ish bilan band aholining 50,6 foizi hamda YAIMning 53,1 foizi kichik biznes hissasiga to'g'ri keladi (OECD va Jahon banki ma'lumotlari). Ushbu ko'rsatkichlar tadbirkorlik va kichik biznesning bandlikni ta'minlash va iqtisodiy o'sishdagi muhim rolini tasdiqlaydi.

Tadbirkorlik va kichik biznesni rivojlantirish uchun qulay shart-sharoitlar yaratish iqtisodiyotda sog'lom raqobat muhitini shakllantirish, yangi ish o'rinlarini yaratish hamda davlat byudjeti tushumlarini oshirishga xizmat qiladi. Shu sababli rivojlangan davlatlarda tadbirkorlik va kichik biznesni qo'llab-quvvatlashga qaratilgan soliq, moliyaviy, institutsional va huquqiy mexanizmlar keng joriy etilgan. Mazkur xalqaro tajribalar rivojlanayotgan mamlakatlar, jumladan, O'zbekiston uchun ham muhim ilmiy-amaliy ahamiyat kasb etadi.

Mazkur tadqiqotning asosiy maqsadi tadbirkorlik va kichik biznesni qo'llab-quvvatlashning xalqaro modellarini tahlil qilish, rivojlangan davlatlar tajribasini o'rganish hamda ularning samarali jihatlari milliy iqtisodiyot sharoitida qo'llash imkoniyatlarini aniqlashdan iborat.

So'nggi yillarda O'zbekistonda amalga oshirilayotgan keng ko'lamlı ijtimoiy-iqtisodiy islohotlar mamlakat iqtisodiyotining barqaror rivojlanishiga xizmat qilmoqda. Natijada aholi, ayniqsa yoshlar orasida tadbirkorlik faoliyatiga bo'lgan qiziqish ortib, o'z biznes tashabbuslarini amalga oshirish imkoniyatlari kengaymoqda. Bu borada O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh.M. Mirziyoyev tomonidan ta'kidlanganidek, tadbirkorlik faoliyatini qo'llab-quvvatlash iqtisodiy taraqqiyot va aholi farovonligini oshirishning muhim omillaridan biri hisoblanadi.

Shuningdek, mutaxassislar tomonidan ta'kidlanishicha, tadbirkorlik faoliyati iqtisodiy samaradorlikni oshirish, investitsiya jarayonlarini faollashtirish hamda iqtisodiy o'sishni ta'minlashda muhim omil hisoblanadi. Bu esa tadbirkorlik va kichik biznesni rivojlantirish iqtisodiyotning barqaror va uzoq muddatli rivojlanishining muhim sharti ekanligini ko'rsatadi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Tadbirkorlik va kichik biznesni davlat tomonidan tartibga solish hamda qo'llab-quvvatlash tizimining shakllanish bosqichlari masalasi xorijiy va mahalliy olimlar tomonidan keng tadqiq etilgan. Jumladan, rossiyalik iqtisodchi V.N. Bykova o'zining dissertatsiya tadqiqotida kichik biznesni davlat tomonidan tartibga solish va qo'llab-quvvatlash tizimining shakllanish jarayonini to'rt asosiy davrga ajratadi. Olimaning ta'kidlashicha, dastlabki bosqich 1929–1938-yillardagi jahon iqtisodiy inqirozi davriga to'g'ri kelib, aynan shu davrda kichik biznesni qo'llab-quvvatlashga qaratilgan dastlabki institutsional mexanizmlar shakllana boshlagan. Bu esa kichik biznesni iqtisodiy barqarorlikni ta'minlashning muhim omillaridan biri sifatida e'tirof etilishiga zamin yaratgan (Bykova V.N. Kichik biznesni davlat tomonidan tartibga solish tizimi: dissertatsiya tadqiqoti).

Ikkinchi bosqich XX-asrning ikkinchi yarmiga to'g'ri kelib, asosan Yaponiya, AQSH va G'arbiy Yevropa mamlakatlarida kichik biznesni qo'llab-quvvatlashga ixtisoslashgan davlat institutlari, maxsus boshqaruv organlari hamda rivojlangan infratuzilma tizimi shakllantirilgan. Mazkur yondashuv kichik biznesning iqtisodiyotdagi ulushini oshirish va tadbirkorlik muhitini yanada rivojlantirishga xizmat qilgan.

Rossiyalik olimlar O.V. Gleba va V.S. Shpeka o'z tadqiqotlarida kichik va o'rta biznesni rivojlantirishda innovatsion faoliyatning alohida ahamiyatga ega ekanligini asoslab bergan. Ularning fikricha, rivojlangan mamlakatlarda kichik biznesning barqaror faoliyat yuritishi innovatsion texnologiyalarni joriy etish va davlat tomonidan innovatsion tashabbuslarni qo'llab-quvvatlash bilan chambarchas bog'liq hisoblanadi. Bu esa zamonaviy iqtisodiyot sharoitida kichik biznesni rivojlantirishning muhim omillaridan biri sifatida baholanadi (Gleba O.V., Shpeka V.S. Kichik va o'rta biznesning innovatsion rivoji masalalari).

Mazkur ilmiy qarashlarni iqtisodchi E.I. Levina ham qo'llab-quvvatlaydi. Uning ta'kidlashicha, kichik va o'rta biznesni davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash iqtisodiyotda sog'lom raqobat muhitini shakllantirish, yangi ish o'rinlarini yaratish, hududiy bozorlarni rivojlantirish hamda innovatsion faoliyatni faollashtirishga xizmat qiladi. Shu bilan birga, bu jarayon iqtisodiy tizimning diversifikatsiyasini ta'minlashda muhim omil hisoblanadi (Levina E.I. Kichik va o'rta biznesni davlat tomonidan qo'llab-quvvatlashning iqtisodiy ahamiyati).

Mahalliy olimlardan Shahzoda Hatamova o'zining ilmiy tadqiqotlarida O'zbekistonda kichik biznes va tadbirkorlikni rivojlantirishning tashkiliy-iqtisodiy mexanizmlarini izchil takomillashtirish zarurligini ta'kidlaydi. Muallifning fikriga ko'ra, kichik biznesni boshqarish tizimini tizimli asosda rivojlantirish orqali tadbirkorlik faoliyati samaradorligini oshirish, mavjud muammolarni bartaraf etish hamda tadbirkorlik muhitini yanada yaxshilash imkoniyati yaratiladi (Hatamova Sh. Iqtisodiyotni erkinlashtirish sharoitida kichik biznesni boshqarish tashkiliy mexanizmini takomillashtirish).

Xorijiy tadqiqotchilar orasida Jon Lester tomonidan olib borilgan ilmiy izlanishlar alohida ahamiyat kasb etadi. U kichik biznesni qo'llab-quvvatlash siyosatini tahlil qilib, uni uch asosiy yo'nalishga ajratadi: moliyaviy qo'llab-quvvatlash dasturlari, ilmiy-tadqiqot faoliyatini rag'batlantirish hamda soliq imtiyozlari orqali tadbirkorlik faoliyatini qo'llab-quvvatlash. Olimning ta'kidlashicha, mazkur mexanizmlar kichik biznesning barqaror rivojlanishida muhim rol o'ynaydi (Lester J. Small business policy interventions: foundations, outcomes and recommendations).

Shuningdek, tadqiqotchi J.L. Polo-Otero biznesni tartibga solish tizimining tadbirkorlik rivojiga ta'sirini o'rganib, tartibga solish mexanizmlarining samaradorligi tadbirkorlik faoliyatining rasmiy shaklda rivojlanishini rag'batlantirishga xizmat qilishini asoslab bergan. Uning 63 ta mamlakat misolida olib borgan tadqiqotlari natijalari shuni ko'rsatadiki, tadbirkorlik faoliyati uchun yaratilgan qulay institutsional muhit rasmiy tadbirkorlik subyektlari sonining oshishiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi (Polo-Otero J.L. Do entrepreneurship regulations create entrepreneurship?).

Andre Van Stel esa o'z tadqiqotlarida biznesni tartibga solish tizimi yangi tashkil etilayotgan tadbirkorlik subyektlarining rivojlanishiga sezilarli ta'sir ko'rsatishini ilmiy asoslab bergan. Uning fikricha, tadbirkorlik faoliyatining dastlabki bosqichida institutsional muhit va tartibga solish mexanizmlari muhim ahamiyat kasb etadi, keyingi bosqichlarda esa biznesni rivojlantirishning iqtisodiy omillari ustuvor ahamiyatga ega bo'ladi (Van Stel A. The effect of business regulations on new and young businesses).

Bundan tashqari, tadqiqotchi Aliyu Alhaji Jibrilla tomonidan Nigeriya misolida o'tkazilgan empirik tadqiqotlar davlat tomonidan tadbirkorlikni qo'llab-quvvatlash choralarini kichik biznes subyektlarining rivojlanishiga ijobiy ta'sir ko'rsatishini tasdiqlagan. Tadqiqot natijalariga ko'ra, tadbirkorlikni qo'llab-quvvatlash mexanizmlarining samaradorligini oshirish uchun tadbirkorlarning axborotga ega bo'lish darajasini oshirish, maslahat xizmatlarini rivojlantirish hamda qo'llab-quvvatlash dasturlarining ochiqligi va ommabopligini ta'minlash muhim ahamiyat kasb etadi (Jibrilla A.A. Government intervention and small-scale enterprises in Nigeria).

Umuman olganda, xorijiy va mahalliy olimlar tomonidan olib borilgan ilmiy tadqiqotlar natijalari shuni ko'rsatadiki, kichik biznes va tadbirkorlikni davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash iqtisodiy o'sishni ta'minlash, bandlik darajasini oshirish, innovatsion faoliyatni rivojlantirish hamda iqtisodiyotning barqaror rivojlanishiga erishishda muhim omil hisoblanadi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Mazkur ilmiy tadqiqotda tadbirkorlik va kichik biznesni qo'llab-quvvatlashning xalqaro modellari hamda ularning amaliy ahamiyatini chuqur o'rganish maqsadida kompleks metodologik yondashuv qo'llanildi. Tadqiqot jarayonida umumilmiy va maxsus iqtisodiy tahlil usullaridan tizimli va izchil foydalanildi.

Tadqiqotning asosiy metodologik asosi sifatida qiyosiy tahlil usuli tanlandi. Ushbu usul yordamida turli mamlakatlarda tadbirkorlik va kichik biznesni davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash va rivojlantirish mexanizmlari o'zaro taqqoslandi, ularning umumiy va o'ziga xos jihatlari aniqlandi. Qiyosiy tahlil xalqaro tajribaning samaradorligini baholash, uning institutsional, moliyaviy va huquqiy xususiyatlarini aniqlash hamda ularni O'zbekiston iqtisodiyoti sharoitida qo'llash imkoniyatlarini ilmiy jihatdan asoslash imkonini berdi.

Shuningdek, tadqiqotda tahlil va sintez, mantiqiy umumlashirish, induksiya va deduksiya kabi umumilmiy usullardan ham foydalanildi. Mazkur metodlar yordamida mavjud ilmiy yondashuvlar, normativ-huquqiy hujjatlar va statistik ma'lumotlar tizimli ravishda o'rganilib, ular asosida ilmiy asoslangan xulosalar shakllantirildi.

Empirik tahlil jarayonida asosan ikkilamchi ma'lumotlar bazasidan foydalanildi. Jumladan, O'zbekiston Respublikasi iqtisodiyotining so'nggi o'n yillikdagi asosiy makroiqtisodiy ko'rsatkichlari, tadbirkorlik va kichik biznes rivojlanish tendensiyalari hamda ularning iqtisodiyotdagi o'rni tahlil qilindi. Tadqiqotning ilmiy asoslanganligini ta'minlash maqsadida xorijiy va mahalliy olimlarning ilmiy maqolalari, dissertatsiya ishlari, xalqaro tashkilotlar hisobotlari hamda tahliliy materiallardan keng foydalanildi.

Ma'lumotlar bazasini shakllantirishda rasmiy milliy statistik manbalar va xalqaro axborot resurslariga tayanildi. Xususan, O'zbekiston Respublikasining vakolatli davlat organlari tomonidan taqdim etilgan statistik ma'lumotlar bilan bir qatorda, Jahon bankining World Development Indicators (WDI) ma'lumotlar bazasi ko'rsatkichlari o'rganildi. Ushbu ma'lumotlar xalqaro taqqoslashni amalga oshirish, tadbirkorlik va kichik biznesni qo'llab-quvvatlashning iqtisodiy samaradorligini baholash hamda mavjud rivojlanish tendensiyalarini aniqlash imkonini berdi.

Bundan tashqari, tadqiqotda dinamik tahlil usuli qo'llanilib, vaqt oralig'ida tadbirkorlik va kichik biznes ko'rsatkichlaridagi o'zgarishlar o'rganildi. Zarur hollarda strukturaviy tahlil asosida iqtisodiyotda kichik biznesning ulushi, tarkibiy tuzilmasi va rivojlanish yo'nalishlari baholandi.

Mazkur metodologik yondashuv tadbirkorlik va kichik biznesni qo'llab-quvvatlashning xalqaro tajribasini ilmiy jihatdan asoslash, uning amaliy ahamiyatini ochib berish hamda milliy iqtisodiyot sharoitida samarali qo'llash bo'yicha ilmiy xulosalar va amaliy tavsiyalar ishlab chiqishga xizmat qildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

O'tkazilgan tadqiqotlar natijalari shuni ko'rsatadiki, xorijiy mamlakatlarda kichik biznes va tadbirkorlikni har tomonlama qo'llab-quvvatlashga qaratilgan samarali va izchil faoliyat yurituvchi tizim shakllangan. Mazkur tizim jahon iqtisodiyotining globallasuvi sharoitida iqtisodiy barqarorlikni ta'minlash, innovatsion rivojlanishni jadallashtirish hamda xalqaro iqtisodiy maydonda raqobatbardoshlikni oshirishga xizmat qilmoqda. Amalga oshirilayotgan tizimli chora-tadbirlar natijasida rivojlangan davlatlarda tadbirkorlik subyektlari jami korxonalar sonining 90 foizdan ortig'ini tashkil etib, mehnatga layoqatli aholining 50 foizdan ziyod qismini ish bilan ta'minlamoqda (World Bank. SME Contribution to Employment and GDP. Washington DC, 2021). Ushbu ko'rsatkichlar kichik biznes va tadbirkorlikni qo'llab-quvvatlash iqtisodiy siyosatning ustuvor yo'nalishlaridan biri ekanligini tasdiqlaydi.

Mazkur natijalar kichik biznesni qo'llab-quvvatlash mexanizmlarining institutsional jihatdan shakllanganligi va ularning iqtisodiy rivojlanishga ijobiy ta'sir ko'rsatayotganini ko'rsatadi. Iqtisodiyoti rivojlangan mamlakatlarda kichik biznes subyektlarining barqaror rivojlanishini ta'minlash hamda ularning innovatsion faoliyatini rag'batlantirish maqsadida moliyaviy, institutsional va huquqiy yo'nalishlarda kompleks qo'llab-quvvatlash chora-tadbirlari amalga oshirilmoqda. Mazkur yondashuv kichik biznes subyektlarining iqtisodiyotdagi ulushini oshirish, yangi ish o'rinlarini yaratish hamda iqtisodiy o'sish sur'atlarini jadallashtirishga xizmat qilmoqda (1-jadval).

1-jadval. Jahon tajribasida kichik biznesni qo'llab-quvvatlash va innovatsiya faoliyatini rivojlantirishning asosiy xususiyatlari¹

Asosiy xususiyatlar	Asosiy xususiyatlarning qaysi davlatlarga xos ekanligi
Yangi mahsulot va texnologiyalarni ishlab chiqarish xarajatlarini 50 foizgacha To'g'ridan- to'g'ri moliyalashtiradi. (subsidiyalar, zayom)	Fransiya, AQSH va boshqa mamlakatlar
Foizsiz ssudalar taqdim etiladi	Shvetsiya
Dotatsiyalar beriladi, kichik biznesga kreditlar ajratishda venchur fondlaridan samarali foydalanadi	Amalda barcha rivojlangan mamlakatlar
nnovatsiyon loyihalarni ishlab chiqishga joriy etishini qo'llab quvvatlash maqsadida venchur moliyalashtirish fondlari tashkil etadi.	AQSH, Angliya, Germaniya, Fransiya, Shvetsariya, Niderlandiya
Yakka tartibdagi kashfiyotchilar uchun davlat bojlari pasaytiriladi	Avstriya, Germaniya, AQSH, Yaponiya
Kashfiyotlar energiyani tejashiga qaratilgan bo'lsa, davlat bojlarini to'lashda ozod etiladi.	Avstriya
Mahalliy ishlab chiqaruvchilar soliqqa tortishdan ozod etiladi, soliqlar faqatgina eksport qilishda solinadi	Xitoy
Yosh tadbirkorlarni qo'llab quvvatlash (bozorga chiqishda, sheriklar topishda axborot bilan tekin taminlashda, imtiyozli narxda ijaraga bino va inshootlar, kerakli asbob uskunalar taqdim etish)ga alohida e'tibor qaratiladi	Buyuk Britaniya, Italiya
Tadbirkorlarga faoliyatining dastlabki ikki yilida foizsiz kreditlar beriladi, keyingi yillarda esa juda past stavkalarda yillik foizlar undiriladi	Germaniya
Amalga oshirilgan tadqiqotlar natijalari bo'yicha patentlar olishda bojlardan ozod etiladi.	Niderlandiya, Yaponiya, Germaniya
Kichik biznesning sug'urta qilinmagan zararlarini qoplash uchun yordam puli beriladi. Davlat bank kreditlarini olishda kafil sifatida qatnashadi.	AQSH

Jadval ma'lumotlari tahlili shuni ko'rsatadiki, iqtisodiyoti rivojlangan mamlakatlarda kichik biznesni innovatsion jihatdan rivojlantirish masalasi uzoq yillardan buyon strategik ustuvor yo'nalish sifatida e'tirof etilib, hozirgi kunda ham o'z ahamiyatini saqlab kelmoqda. Ayniqsa, kichik biznes subyektlarining innovatsion

1 <https://cyberleninka.ru/article/n/davlat-tomonidan-kichik-biznesni-tartibga-solish-va-llab-uvvatlashda-horizh-tazhribasi/viewer>

faoliyatini moliyaviy resurslar bilan ta'minlashga qaratilgan mexanizmlar davlat iqtisodiy siyosatining muhim tarkibiy qismi sifatida shakllangan.

Raqamli iqtisodiyot sharoitida kichik biznesning innovatsion salohiyatini oshirish davlat tomonidan izchil qo'llab-quvvatlashni talab etadi. Xorijiy tajriba shuni ko'rsatadiki, subsidiya, imtiyozli kreditlar, venchur moliyalashtirish, soliq va bojxona imtiyozlari kabi iqtisodiy rag'batlantirish instrumentlari kichik biznes subyektlarining texnologik rivojlanishi va raqobatbardoshligini oshirishda muhim rol o'ynaydi (Van Stel A., Polo-Otero J.L. Regulation and New Firm Creation: International Evidence). Shu bois rivojlangan mamlakatlarda kichik biznesni qo'llab-quvvatlash nafaqat iqtisodiy o'sishni ta'minlash, balki ijtimoiy-iqtisodiy barqarorlikni mustahkamlashning muhim omillaridan biri sifatida qaraladi.

Jahon tajribasida kichik biznesni rivojlantirish va qo'llab-quvvatlash amaliyoti tahlili shuni ko'rsatadiki, mazkur sohani rag'batlantirishda davlat tomonidan yaratiladigan qo'llab-quvvatlovchi institutsional muhit muhim ahamiyat kasb etadi. Ushbu yondashuv kichik biznesni rivojlantirishning turli modellari orqali amalga oshiriladi.

Birinchi model qo'llab-quvvatlovchi va rag'batlantiruvchi yondashuvga asoslanib, kichik biznesni rivojlantirishga qaratilgan maxsus davlat dasturlari orqali amalga oshiriladi. Ushbu model AQSh tajribasida yaqqol namoyon bo'ladi. Xususan, ushbu mamlakatda kichik biznes subyektlarining innovatsion faoliyatini rivojlantirish "Kichik biznesda innovatsion tadqiqotlar dasturi" (SBIR) hamda "Kichik biznes texnologiyalarini transfer qilish dasturi" (STTR) orqali samarali qo'llab-quvvatlanadi (U.S. Small Business Administration. Innovation and Technology Transfer Programs. Washington DC, 2020). Mazkur dasturlar kichik biznesning ilmiy va texnologik rivojlanishiga keng imkoniyatlar yaratmoqda.

Ikkinchi model bozor mexanizmlariga ustuvor ahamiyat berishga asoslangan bo'lib, unda kichik biznes faoliyati uchun qulay iqtisodiy va huquqiy muhit yaratish orqali uning rivojlanishi rag'batlantiriladi. Jahon amaliyotida Fransiya tajribasi ushbu modelga misol bo'la oladi. Mazkur mamlakatda kichik biznesni rivojlantirish bo'yicha institutsional sharoitlarni takomillashtirish, biznes yuritish tartib-taomillarini soddalashtirish hamda tadbirkorlik muhitining barqarorligini ta'minlashga alohida e'tibor qaratilgan.

Uchinchi model integratsiyalashgan yondashuv asosida shakllangan bo'lib, bunda davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash mexanizmlari va bozor instrumentlari uyg'un holda qo'llaniladi. Buyuk Britaniya tajribasi ushbu modelning samarali namunasi hisoblanadi (European Commission. UK SME Support: Integrated Models. Brussels, 2020). Mazkur yondashuv kichik biznes subyektlarining raqobatbardoshligini oshirish va barqaror rivojlanishini ta'minlashga xizmat qilmoqda.

Shu bilan birga, kichik biznes va tadbirkorlikni rivojlantirish jarayonida mavjud imkoniyatlarni yanada kengaytirish, tadbirkorlik subyektlari faoliyatini qo'llab-quvvatlash mexanizmlarini takomillashtirish hamda xalqaro tajribalarni milliy iqtisodiyot sharoitiga moslashtirish muhim ahamiyat kasb etadi. Xususan, biznes yuritish tartib-taomillarini yanada soddalashtirish, axborot infratuzilmasini rivojlantirish, eksport faoliyatini qo'llab-quvvatlash hamda tadbirkorlik infratuzilmasini kengaytirish ushbu yo'nalishdagi ustuvor vazifalardan biri hisoblanadi.

Umuman olganda, olib borilgan tahlillar shuni ko'rsatadiki, kichik biznes va tadbirkorlikni qo'llab-quvvatlashning samarali mexanizmlarini joriy etish iqtisodiy rivojlanishni ta'minlash, innovatsion faoliyatni rag'batlantirish hamda iqtisodiy barqarorlikni mustahkamlashning muhim omillaridan biri hisoblanadi. Shu bois xalqaro ilg'or tajribalarni chuqur o'rganish va ularni milliy iqtisodiyot sharoitiga moslashtirish dolzarb ilmiy-amaliy ahamiyat kasb etadi (2-jadval).

2-jadval. Kichik biznesni qo'llab-quvvatlash va innovatsiya faoliyatini rivojlantirishning asosiy xususiyatlari²

Kichik biznes va tadbirkorlikni moliyaviy qo'llab-quvvatlash	
Soliq va boj imtiyozlari	Budjetdan ajratmalar
Yakka tartibdagi kashfiyotchilar uchun davlat bojlari pasaytiriladi	Foizsiz ssudalar taqdim etiladi
Mahalliy ishlab chiqaruvchilar soliqqa tortishdan ozod etiladi, soliqlar faqatgina eksport qilishda solinadi	Dotatsiyalar beriladi, kichik biznesga kreditlar ajratishda venchur fondlaridan samarali foydalanadi
Amalga oshirilgan tadqiqotlar natijalari bo'yicha patentlar olishda bojlardan ozod etiladi.	Yangi mahsulot va texnologiyalarni ishlab chiqarish xarajatlarini 50 foizgacha To'g'ridan-to'g'ri moliyalashtiradi (subsidiyalar, zayom)
Kashfiyotlar energiyani tejashiga qaratilgan bo'lsa, davlat bojlarini to'lashda ozod etiladi.	Innovatsiyon loyihalarni ishlab chiqishga joriy etishini qo'llab quvvatlash maqsadida venchur moliyalashtirish fondlari tashkil etadi

2 Muallif ishlanmasi

Xususan, kichik biznes va tadbirkorlik subyektlarining tashqi iqtisodiy faoliyatda faol ishtirok etishi uchun qulay shart-sharoitlar yaratish, ularning mahsulotlarini xalqaro bozorlarga olib chiqishni qo'llab-quvvatlash, eksport shartnomalarini ro'yxatdan o'tkazish tartib-taomillarini soddalashtirish hamda bojxona ma'muriyatchiligini liberallashtirishga qaratilgan chora-tadbirlar muhim ahamiyat kasb etmoqda. Ushbu yo'nalishda amalga oshirilayotgan islohotlar kichik biznes subyektlarining eksport salohiyatini oshirish, tashqi bozorlardagi raqobatbardoshligini mustahkamlash hamda mamlakat iqtisodiyotiga valyuta tushumlarini ko'paytirishga xizmat qilmoqda.

Shuningdek, tadbirkorlik subyektlarining barcha darajadagi davlat boshqaruvi organlari, huquqni muhofaza qiluvchi va nazorat tuzilmalari, shuningdek tijorat banklari bilan o'zaro hamkorlik munosabatlarida tadbirkorlar huquqlari ustuvorligini ta'minlash muhim tamoyil sifatida belgilangan (O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi. Tadbirkorlik subyektlarining huquqlarini ta'minlash bo'yicha me'yoriy hujjatlar. Toshkent, 2020). Mazkur tamoyilga muvofiq, amaldagi normativ-huquqiy hujjatlarda yuzaga kelishi mumkin bo'lgan noaniqliklar tadbirkorlik faoliyatini qo'llab-quvvatlash va uning barqaror rivojlanishini ta'minlash nuqtayi nazaridan izohlanishi nazarda tutilgan. Bu esa ishbilarmonlik muhitini yanada takomillashtirish va tadbirkorlik faoliyatining huquqiy kafolatlarini mustahkamlashga xizmat qilmoqda.

O'zbekistonda kichik biznes va tadbirkorlikni rivojlantirishga qaratilgan amaldagi qonunlar, Prezident qarorlari hamda hukumat tomonidan qabul qilingan chora-tadbirlarni tahlil qilish, shuningdek ilg'or xorijiy tajribani o'rganish asosida mazkur tadqiqot doirasida umumlashtiruvchi jadval ishlab chiqildi. Ushbu jadvalda kichik biznesni qo'llab-quvvatlashning asosiy yo'nalishlari, mexanizmlari va ularning amaliy ahamiyati tizimli ravishda aks ettirildi.

Jadval ma'lumotlari tahlili shuni ko'rsatadiki, O'zbekiston Respublikasida kichik biznes va tadbirkorlikni yanada rivojlantirishda moliyaviy resurslar bilan ta'minlash muhim yo'nalishlardan biri hisoblanadi. Xususan, imtiyozli kreditlash, subsidiyalar, grantlar va kafolatlash mexanizmlarining kengaytirilishi kichik biznes subyektlarining barqaror faoliyat yuritishi hamda innovatsion salohiyatini oshirishga ijobiy ta'sir ko'rsatmoqda. Shu bilan birga, davlat tomonidan yaratilayotgan qo'llab-quvvatlovchi institutsional muhit kichik biznesning izchil rivojlanishiga xizmat qiluvchi muhim omil sifatida namoyon bo'lmoqda.

Mazkur xulosalar iqtisodiyoti rivojlangan davlatlar, xususan, kichik biznes rivoji yuqori darajada ta'minlangan mamlakatlardan biri bo'lgan Amerika Qo'shma Shtatlari tajribasi bilan ham tasdiqlanadi. AQShda kichik biznesni qo'llab-quvvatlash samarali davlat dasturlari orqali amalga oshiriladi. Jumladan, "Kichik biznesda innovatsion tadqiqotlar dasturi" (SBIR) hamda "Kichik biznes texnologiyalarini transfer qilish dasturi" (STTR) orqali tadbirkorlik subyektlarining ilmiy-tadqiqot va innovatsion faoliyati faol rag'batlantiriladi (U.S. Small Business Administration. Innovation and Technology Transfer Programs. Washington DC, 2020). Mazkur tajriba kichik biznesni innovatsion rivojlantirishga qaratilgan qo'llab-quvvatlash mexanizmlarini milliy iqtisodiyot sharoitida ham samarali joriy etish imkoniyatlari mavjudligini ko'rsatadi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Mazkur tadqiqot doirasida kichik biznes va tadbirkorlikni davlat tomonidan tartibga solish hamda qo'llab-quvvatlash bo'yicha iqtisodiy jihatdan rivojlangan davlatlar tajribasi har tomonlama tahlil qilindi. Tadqiqotning asosiy maqsadi O'zbekistonda kichik biznes va tadbirkorlikni rivojlantirish jarayonida xorijiy mamlakatlarda samaradorligi amaliyotda tasdiqlangan tartib-qoidalar, mexanizmlar va institutsional yondashuvlarni o'rganish hamda ularni milliy iqtisodiyot sharoitiga moslashtirish imkoniyatlarini aniqlashdan iborat bo'ldi.

O'tkazilgan tahlillar natijalari shuni ko'rsatdiki, xorijiy davlatlarda kichik biznes va tadbirkorlikni rivojlantirishga qaratilgan davlat siyosati asosan rag'batlantiruvchi iqtisodiy mexanizmlarga asoslanadi. Jumladan, ayrim mamlakatlarda mahalliy ishlab chiqaruvchilarni qo'llab-quvvatlash maqsadida soliq yengilliklari qo'llaniladi, eksport faoliyatini rag'batlantirishga qaratilgan maxsus soliq rejimlari joriy etiladi hamda tadbirkorlik faoliyatining dastlabki bosqichida imtiyozli, shu jumladan past foizli kreditlar taqdim etiladi. Shuningdek, yangi mahsulot va texnologiyalarni ishlab chiqish xarajatlarini qisman davlat tomonidan moliyalashtirish, subsidiyalar, imtiyozli ssudalar va grantlar ajratish mexanizmlari kichik biznes subyektlarining barqaror rivojlanishiga xizmat qilmoqda.

Tadqiqot jarayonida yana bir muhim jihat aniqlandiki, tadbirkorlik faoliyatini qo'llab-quvvatlashga qaratilgan qulay institutsional muhitni shakllantirish, ma'muriy tartib-taomillarni soddalashtirish va moliyaviy resurslardan foydalanish imkoniyatlarini kengaytirish tadbirkorlik faoliyatining barqaror rivojlanishida muhim omil hisoblanadi. Shu bois kichik biznes va tadbirkorlikni rivojlantirishda davlat siyosatini yanada takomillashtirish, uni qo'llab-quvvatlash va rag'batlantirishga yo'naltirilgan mexanizmlar bilan boyitish muhim ahamiyat kasb etadi. Ayniqsa, tadbirkorlik faoliyatining boshlang'ich bosqichida imtiyozli kreditlar ajratish, soliq va bojxona yengilliklarini taqdim etish, subsidiyalar va grantlar orqali moliyaviy qo'llab-quvvatlash tadbirkorlik subyektlarining barqaror rivojlanishiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi.

Yuqorida keltirilgan xorijiy tajribalarni tahlil qilish asosida O'zbekistonda kichik biznes va tadbirkorlikni yanada rivojlantirishga qaratilgan quyidagi taklif va tavsiyalar ishlab chiqildi:

– kichik biznes subyektlarining yangi faoliyat yo'nalishlarini davlat tomonidan moliyaviy qo'llab-quvvatlash mexanizmlarini kengaytirish orqali ularning innovatsion faolligi va raqobatbardoshligini oshirish (AQSh tajribasi asosida);

– yangi biznes faoliyatini boshlayotgan tadbirkorlarning biznes loyihalarini amalga oshirish jarayonida ularga moliyaviy, tashkiliy va maslahat xizmatlari orqali kompleks ko'maklashish tizimini rivojlantirish;

– kichik biznes faoliyatini samarali tashkil etishda muhim ahamiyatga ega bo'lgan konsalting markazlari faoliyatini kengaytirish hamda ularning xizmatlaridan foydalanish imkoniyatlarini oshirish;

– hududlar kesimida tadbirkorlik faoliyatini yuritish bo'yicha amaliy bilim va ko'nikmalarni shakllantirishga ixtisoslashgan o'quv va maslahat markazlarini tashkil etish hamda ularning faoliyatini tizimli ravishda rivojlantirish.

Mazkur xulosa va takliflarning amaliyotga izchil joriy etilishi O'zbekistonda kichik biznes va tadbirkorlikning barqaror rivojlanishiga, ularning milliy iqtisodiyotdagi ulushi va ahamiyatining ortishiga, shuningdek, aholi bandligini ta'minlash va daromadlar darajasini oshirishga xizmat qiluvchi muhim omil hisoblanadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh.M. Mirziyoyevning Oliy Majlisga Murojaatnomasi. – Toshkent, 2019-yil. <https://president.uz/oz/lists/view/8834>
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2016-yil 5-oktabrdagi "Tadbirkorlik faoliyatining jadal rivojlanishini ta'minlashga, xususiy mulkni har tomonlama himoya qilishga va ishbilarmonlik muhitini sifat jihatidan yaxshilashga doir qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida"gi Farmoni <https://lex.uz/docs/-3039311>
3. Hatamova Sh. Iqtisodiyotni erkinlashtirish sharoitida kichik biznesni boshqarish tashkiliy mexanizmini takomillashtirish // Iqtisodiyot va innovatsion texnologiyalar. – Toshkent.
4. Davletov R. Tadbirkorlik kodeksi va tadbirkorlikka oid qonunchilikni takomillashtirish masalalari // Savdo-sanoat palatasi qurultoyi materiallari. – Toshkent, 2021-yil 16-iyun.
5. Быкова В.Н. Государственное регулирование и поддержка малого бизнеса: диссертация. – Москва, 2023.
6. Глеба О.В., Шпека В.С. Проблемы государственной поддержки малого и среднего бизнеса в инновационной экономике. – Москва, 2022.
7. Левина Э.И. Государственная поддержка малого и среднего бизнеса как фактор экономического роста. – Москва, 2021.
8. Lester J. Small business policy interventions: foundations, outcomes and recommendations // Journal of Small Business Policy. – 2021.
9. Polo-Otero J.L. Do entrepreneurship regulations create entrepreneurship? // World Development. – 2021.
10. Van Stel A. The effect of business regulations on new and young businesses // Small Business Economics. – 2023.
11. Jibrilla A.A. Government intervention and small-scale enterprises performance in Nigeria // International Journal of Business and Management. – 2022.
12. World Bank. World Development Indicators. – Washington, D.C.
13. OECD. Small and Medium-sized Enterprises Outlook. – Paris.
14. European Commission. SME Policy and Innovation Support Reports. – Brussels.
15. U.S. Small Business Administration (SBA). Small Business Innovation Research (SBIR) Program. – USA.
16. U.S. Small Business Administration (SBA). Small Business Technology Transfer (STTR) Program. – USA.

muhandislik **& iqtisodiyot**

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir Alibekov

Sahifalovchi va dizayner: Abdurahmon Qurbonov

2026. № 2

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Muhandislik va iqtisodiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Muhandislik va iqtisodiyot" jurnali 26.06.2023-yildan
O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi
Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan
№S-5669245 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: №095310.

**Manzilimiz: Toshkent shahri Yunusobod
tumani 15-mavze 19-uy**

+998 93 718 40 07

<https://muhandislik-iqtisodiyot.uz/index.php/journal>

t.me/yait_2100